

**Uchwała nr ...../.../...
Rady Gminy Raszyn
z dnia**

**w sprawie uchwalenia „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024 ”**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2023 poz. 2151 z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2023 poz. 40 z późn.zm.) Rada Gminy Raszyn uchwala co następuje:

§1.

Uchwala się „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Raszyn.

§3.

Traci moc Uchwała nr LXIX/595/2022 Rady Gminy Raszyn z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2023”

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Raszyński Zarząd Gminy
Raszyńskie Centrum Kultury
ul. Wolności 10
25-100 Raszków

INSPEKTOR
Artur Kozieł
mgr Artur Kozieł

UZASADNIENIE

do projektu Uchwały Rady Gminy Raszyn w sprawie „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024”

Na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustawodawca zobowiązał organy administracji rządowej jak i jednostki samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Zgodnie z art. 4¹ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Nowelizacją ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608, z 2023 r. poz. 1718.), wprowadziła w życie kilka istotnych zmian dla lokalnych systemów rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii elementem programu stały się zadania związane z uzależnieniami behawioralnymi, które uwzględniono w przedmiotowym Programie.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Raszynie na posiedzeniu Komisji w dniu 24.11.2023 r..

PROJEKT

Załącznik do Uchwały nr.....Rady Gminy Raszyn z dnia .....2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024.

PROGRAM

PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ

PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

W GMINIE RASZYN

NA ROK 2024

WPROWADZENIE

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) definiuje zdrowie jako stan pełnego, dobrego samopoczucia, dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, przy czym jednostki lub grupy muszą mieć możliwość określania i realizowania swoich dążeń, zaspokajania potrzeb, a także zmiany środowiska bądź radzenia sobie z nim.

Otoczający nas świat jest w fazie bardzo szybkich przemian i nieustannego dynamicznego postępu. Wszechobecne zmiany powodują wzrost tempa życia, zarówno pozytywnie, jak i negatywnie, oraz wpływają na jego jakość. Postęp stawia społeczeństwo przed koniecznością dostosowania się do zmian, a to powoduje poczucie zagubienia jednostek, wywołuje chroniczny stres i negatywne emocje. W poszukiwaniu sposobu ich neutralizacji coraz więcej ludzkich zachowań jest nieprawidłowych, przymusowych, co powoduje problemy związane z sięganiem po różnego rodzaju substancje i używki.

Model życia społecznego, funkcjonowanie oraz jakość procesów edukacyjnych mają ogromny wpływ na zdrowie człowieka oraz zdolność do przeciwstawiania się ryzykownym dla zdrowia zachowaniom i zjawiskom. Współczesne tendencje i zmiany dotyczące zachowań ryzykownych coraz częściej wskazują na to, że osoby zainteresowane używkami sięgają po różne środki i substancje psychoaktywne. Najpowszechniejszymi substancjami psychoaktywnymi nadal są alkohol i tytoń, ale zażywane są również substancje zawarte w lekach, parafarmaceutykach oraz środki chemiczne i syntetyczne.

Analizując problem uzależnień, należy uwzględnić takie pojęcia jak:

- **substancja psychoaktywna, substancja psychotropowa – substancja chemiczna** (związek chemiczny) lub mieszanina **substancji** mająca bezpośredni lub następczy wpływ na funkcjonowanie mózgu, czego efektem są zmiany postrzegania, nastroju, świadomości, procesów poznawczych (np. zapamiętywania) i zachowania,
- **alkohol** – napój zawierający etanol, który ma właściwości odurzające ośrodkowy układ nerwowy i upośledzające funkcjonowanie organów wewnętrznych,
- **narkotyki** – substancje zaburzające pracę ośrodkowego układu nerwowego w zakresie nieprawidłowego odbioru bodźców takich jak słuch, wzrok, mowa, dotyk, ból,
- **nowe substancje psychoaktywne (NSP), tzw. dopalacze** – produkty psychoaktywne, wytworzone w procesach chemicznych, których skład często jest trudny do określenia,

a działanie powoduje bardzo silne zatrucia organizmu, nieodwracalne zmiany zdrowotne oraz może prowadzić nawet do śmierci,

- **DXM (*dextrometorf*)** – substancja używana w lekach przeciwkaszlowych, która spożywana w dawkach przekraczających zalecenia medyczne wywołuje reakcje narkotyczne takie jak halucynacje, depersonalizację, zaburzenia równowagi, opóźnione reakcje,
- **ryzykowne spożywanie alkoholu** – to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony,
- **szkodliwe picie alkoholu** – to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne: nie tylko fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub powtarzać się w ciągu 12 miesięcy. Wstępna definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: „picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g i więcej w tygodniu przez kobiety oraz 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyzn. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze”,
- **zaburzenia** – wynik działania na organizm człowieka zażywanych środków i spożywanych substancji, które mogą wywoływać zaburzenia somatyczne i psychiczne,
- **FASD** (spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych, Fetal Alcohol Spectrum Disorder) – niediagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia zachowania wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol; uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, m.in. serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku. Nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami jest opisywany jako płodowy zespół alkoholowy – FAS (Fetal Alcohol Syndrome),
- **eksperymentowanie** – to model spożywania alkoholu, narkotyków lub dopalaczy w sposób incydentalny, w określonych sytuacjach i kontekstach,
- **uzależnienie od substancji psychoaktywnych** – to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takiej jak: alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, NSP, tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla

pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są: głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji,

- **leczenie uzależnienia** – to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP lub związanych z uzależnieniem behawioralnym; przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów,
- **wczesne rozpoznanie i krótka interwencja** – rozumie się przez to krótkie interwencje podejmowane przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej lub innych specjalistów wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, osób używających środków odurzających innych niż alkohol, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, a także interwencje podejmowane wobec osób zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi.

Obraz współczesnego zażywania narkotyków i różnego rodzaju substancji psychoaktywnych jest zupełnie odmienny od problemów, z jakimi społeczeństwa mierzyły się latach 90. i jeszcze z początkiem XXI wieku. W ostatnich latach identyfikowane są coraz liczniejsze grupy nowych środków psychoaktywnych, z których część wywołuje, przy dłuższym używaniu lub przedawkowaniu, nieodwracalne zmiany w ośrodkowym układzie nerwowym, a co za tym idzie, stanowi bardzo poważne zagrożenie dla zdrowia i życia.

W zakresie problemów dotyczących dostępności oraz spożywania substancji psychoaktywnych zauważalne są pewne trendy, które warto uwzględnić, projektując działania profilaktyczne:

- rozrastający się nieustannie rynek nowych substancji w kontrze do prawa, które za nim nie nadąża, a co za tym idzie, często legalność substancji i ich dostępność nie podlega żadnej kontroli,
- ewoluujący obraz narkomana – nie jest to już tylko wykluczony społecznie „kompotowiec”, ale często nastolatek lub dorosły wypełniający nienagannie swoje role społeczne,
- destygmatyzacja tzw. miękkich narkotyków – głównie przetworów konopi – i coraz więcej ruchów zwolenników legalizacji marihuany,
- gwałtowny wzrost uzależnień od dopuszczonych do obrotu substancji, takich jak leki, parafarmaceutyki i suplementy diety.

Osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień doświadczają nie tylko kryzysu w zakresie kondycji zdrowia fizycznego i psychicznego, ale również problemów emocjonalnych i psychospołecznych. Uzależnienie determinuje prawidłowe funkcjonowanie na wielu płaszczyznach życia. Życie w rodzinie z występującym problemem uzależnień jest zwykle związane z ograniczeniem możliwości ekonomicznych zaspokojenia potrzeb, zdobycia wiedzy i wykształcenia, budowania kariery zawodowej, planowania satysfakcjonującej przyszłości.

Występowanie problemów uzależnień w rodzinie bardzo często wiąże się również z ryzykiem stosowania przemocy. W takich sytuacjach niezbędne jest podejmowanie działań w zakresie różnorodnych form wsparcia specjalistycznego osób i rodzin zarówno dla niwelowania skutków, jak i dla przeciwdziałania przemocy.

Szkody wynikające z uzależnień i zachowań ryzykownych oraz koszty społeczne i ekonomiczne ponoszone są przez jednostki, rodziny, a także całe społeczeństwo. Problemy oraz negatywne skutki nadużywania substancji psychoaktywnych przenoszą się na wiele aspektów życia i funkcjonowania, stanowiąc problem społeczny. Dlatego działania w zakresie zapobiegania problemom uzależnień i ich rozwiązywania są przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Uzależnienia behawioralne

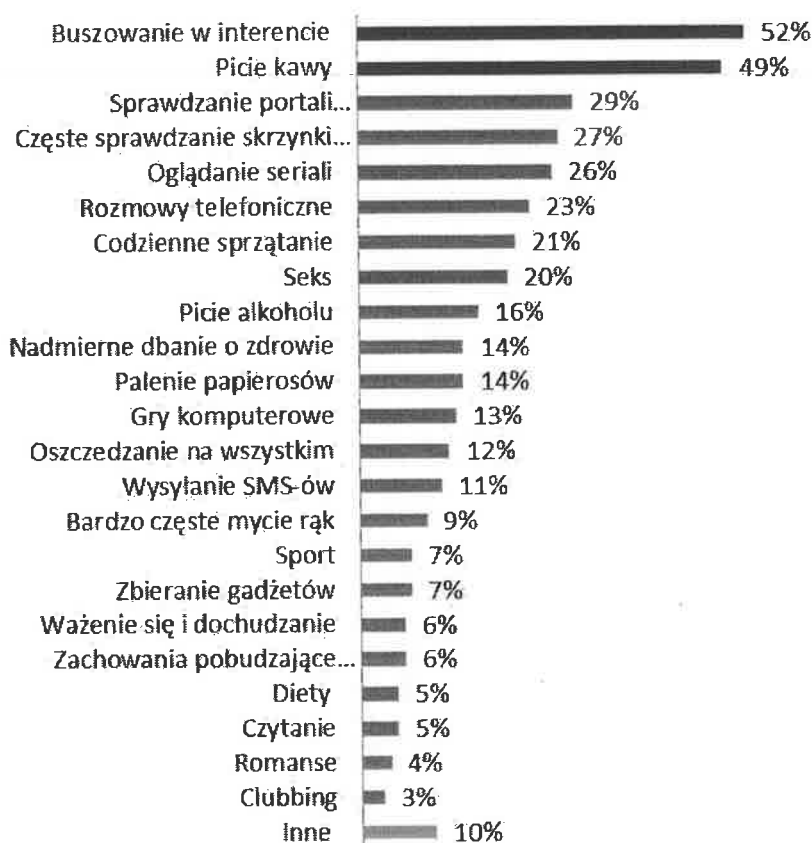
Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu czy substancji psychoaktywnych. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii jesteśmy coraz bardziej narażeni na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne. Szybki rozwój nowych mediów powoduje, że ciągle korzystanie z komórki, komputera, internetu, który otwiera świat cyberprzestrzeni, jest powszechne. Z jednej strony nowe media rozwijają, dostarczając wiedzy, rozrywki i kontaktów towarzyskich, z drugiej niosą potencjalne zagrożenia, takie jak: cyberseks, hazard, uwikłanie w internetową sieć niepożądanych kontaktów, styczność z treściami i obrazami, które mogą wypaczać społeczne normy i wartości. Otaczająca nowoczesność staje się obecnie zagrożeniem nie tylko dla ludzi dorosłych, ale przede wszystkim dla dzieci i młodzieży, które wchodząc w dorosłe życie, napotykać na całą masę pokus mogących doprowadzić do zachowań ryzykownych.

Sytuację społeczną pogarsza fakt, iż w świadomości ludzi hierarchia uzależnień nie ulega zmianie na przestrzeni lat. Jako groźniejsze niezmiennie postrzega się uzależnienia o charakterze chemicznym, a uzależnienia behawioralne to przypadłość o zdecydowanie mniejszym ciężarze gatunkowym. Uzależnienia behawioralne są zatem w społeczeństwie dużo łatwiej akceptowalne, co znacząco utrudnia walkę z problemem.

Obecnie szacuje się, że co trzeci Polak jest w stanie określić co najmniej jedno zachowanie, które stało się w jego życiu determinantem i może prowadzić do negatywnych konsekwencji.

Poniższy wykres przedstawia najczęściej przejawiane zachowania w polskim społeczeństwie.

Zachowania/zwyczaje, bez których nie wyobrażasz sobie życia

Przedstawione czynności sprawiają przyjemność, powodują, że zazwyczaj odczuwana jest z ich powodu naturalna radość, motywacja czy satysfakcja. Nie stanowią one zagrożenia, dopóki istnieje możliwość sprawowania kontroli nad wykonywaniem tych czynności. Problem pojawia się, kiedy ulubiona czynność przeradza się w uzależnienie, wówczas pojawiają się skrajne emocje, a czynność przestaje być sama w sobie źródłem naturalnej radości, lecz stanowi formę ucieczki przed negatywnymi emocjami, takimi jak: stres, lęk, niepokój, przygnębienie, poczucie pustki, beznadziejności. W przypadku uzależnienia od czynności człowiek nie kieruje się wewnętrzną motywacją, lecz przymusem. Nie odczuwa też satysfakcji, a raczej szybko przemijającą euforię lub zadowolenie, zamierzające do konieczności powtórzenia danej czynności.

Założenia programowe dotyczące rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy Raszyn

Działania podejmowane na rzecz osób i rodzin zagrożonych lub też zmagających się z problemami uzależnień wymagają ciągłego poszukiwania rozwiązań, doskonalenia i kształcenia kompetencji społecznych zarówno wśród grup ryzyka, jak i osób zawodowo zajmujących się tą problematyką. Rolą organów samorządowych jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do programów i przedsięwzięć umożliwiających przeciwdziałanie zagrożeniom oraz rozwiązywanie problemów uzależnień.

Prezentuje to poniżej zamieszczony schemat zależności:

Program zawiera strategię działań w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych związanych ze spożywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Sposoby realizacji zadań ujętych w Programie dostosowane są do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia działań na podstawie posiadanych zasobów instytucjonalnych i osobowych.

Spektrum działań podejmowanych w zakresie profilaktyki, przeciwdziałania oraz utrwalania pożądanych efektów dotyczących uzależnień oparto na kluczowych kierunkach działań w zakresie uzależnień:

Profilaktyka uniwersalna – profilaktyka ukierunkowana na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w

wieku szkolnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – profilaktyka ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Są one podejmowane ze względu na samą przynależność do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca – profilaktyka ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami czy niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych.

Zachowania problemowe młodzieży:

O zachowaniach problemowych młodzieży mówimy, gdy:

- są niezgodne ze społecznymi oczekiwaniami, normami, standardami, wyzwalają dezaprobatę społeczną,
- stanowią ryzyko dla zdrowia, łączą się z psychopatologią i trudnościami w podejmowaniu ról społecznych,
- mają tendencję do kumulowania się, łączenia się w syndromy zachowań,
- ograniczają liczbę i częstość zachowań konwencjonalnych; utrudniają prawidłową socjalizację.

Wyodrębnia się trzy stopnie zagrożenia:

- Grupa niskiego ryzyka – należą do niej osoby, które nie podejmują zachowań ryzykownych.

- Grupa podwyższonego ryzyka – znajdują się w niej osoby, które podjęły choć jedno zachowanie ryzykowne – są po inicjacji – u których ponadto obserwujemy liczne czynniki ryzyka (eksperymentatorzy).
- Grupa wysokiego ryzyka – należą do niej osoby, u których zachowania ryzykowne są głęboko utrwalone i które odczuwają poważne negatywne konsekwencje (zdrowotne i społeczne) swoich zachowań ryzykownych.

Systemowe podejście do profilaktyki uwzględniające środowisko, w którym przebywa dziecko, jest związane z czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi.

Wśród czynników ryzyka wymienia się m.in.:

- czynniki ryzyka związane z rodziną – rozpad więzi małżeńskiej, brak konsekwencji rodziców, wysoki poziom konfliktów w rodzinie (w tym między rodzicami), zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, brak dyscypliny i kontroli lub nadmierna kontrola i dyscyplina, tolerancja rodziców wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, rodzice jako wzorce nieprawidłowych zachowań (picie, palenie, agresja), itp.,
- czynniki ryzyka związane z edukacją – niskie wyniki szkolne, małe zaangażowanie w naukę, negatywne nastawienie do szkoły, słaba więź ze szkołą, tolerancja wychowawców wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,
- środowiskowe czynniki ryzyka – przynależność do „problemowych” grup rówieśniczych, aprobata dla zachowań problemowych rówieśników i dorosłych, przeprowadzki, wpływ reklamy alkoholu na świadomość dzieci i młodzieży;
- osobowe czynniki ryzyka - brak lub słabe poczucie własnej wartości, niestabilna, nieadekwatna samoocena, niska odporność na stres itp..

Odpowiadającymi wymienionym grupom czynników ryzyka – czynnikami chroniącymi są m.in.:

- silne przywiązanie do rodziców (więzi emocjonalne), przyjazny, ciepły dom, spójność oddziaływań wychowawczych,
- zaangażowanie w naukę szkolną (dążenie do zdobywania wiedzy), zainteresowania, umiejętność radzenia sobie ze stresem,
- przynależność do pozytywnej grupa rówieśniczej, umiejętności społeczne, brak akceptacji dla zachowań odbiegających od norm społecznych,
- stabilna i adekwatna samoocena, stabilne poczucie własnej wartości, odporność na stres, asertywność, itp.

DIAGNOZA

Dane statystyczne

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Raszyn budowany jest na podstawie diagnozy określającej zasoby oraz potrzeby jej mieszkańców.

Diagnoza problemów alkoholowych w gminie Raszyn została opracowana na podstawie:

- ankiet PARPA G1- rocznego sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- danych Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy,
- sprawozdania z procedury Niebieska Karta.

Z danych Urzędu Gminy Raszyn- Referatu Spraw Obywatelskich wynika, iż na pobyt stały i czasowy zameldowanych jest 23 060 osoby (stan na 1 grudnia 2023 roku, wzrost o 778 osób).

Biorąc pod uwagę osoby przebywające na terenie naszej gminy bez zameldowania i rejestracji, ilość osób u których występują różne kategorie problemów alkoholowych można odnieść do gmin o populacji do 25 tys. mieszkańców.

W związku z powyższym, zgodnie z danymi szacunkowymi Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, **problemy związane z nadużywaniem alkoholu dotyczą od 5 do 5,5 tys. mieszkańców naszej gminy.**

Populacja osób z Gminy Raszyn, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane w odniesieniu do gmin do 25 tys. mieszkańców)		
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 450 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 900 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 900 dzieci
Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7% populacji	ok. 1120-1560 osób

Wartość sprzedaży alkoholu w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia się następująco:

Rok	do 4,5% (oraz piwa)	od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	pow. 18%	razem
2015	9 356 696,00 zł	6 093 172,22 zł	13 774 514,97 zł	28 224 383,19 zł
2016	10 620 602, 48 zł	6 609 611,06 zł	15 502 505,46 zł	32 732 719,00 zł
2017	10 825 311,15 zł	7 008 170,04 zł	16 234 318,23 zł	34 067 799,42 zł
2018	11 459 937,53 zł	7 275 232,19 zł	16 284 577,80 zł	35 019 747,52 zł
2019	12 364 125,86 zł	7 569 408,30 zł	18 341 617,24 zł	38 275 151,40 zł
2020	11 701 092,41 zł	8 793 114,92 zł	20 210 907,79 zł	40 705 115,12 zł
2021	12 811 409,02	10 260 790,68	23 580 720,9	46 652 921,00 zł
2022	14 537 803,56	12 094 754,34	24 457 241,09	51 089 798,99 zł

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i przeciwdziałania Przemocy:

Ważną rolę w lokalnym systemie pomocy pełnią punkty konsultacyjne. Obecnie oferta punktów konsultacyjnych stała się bardziej interdyscyplinarna, a ich zadaniem jest konsultacja indywidualna oraz zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci). W przypadku podejrzenia występowania uzależnienia właściwą formą pomocy jest skierowanie do placówki leczenia uzależnienia od alkoholu.

Do zadań punktu konsultacyjnego nie należy prowadzenie psychoterapii osób uzależnionych, która jest zbiorem świadczeń zdrowotnych, a te udzielane są wyłącznie przez podmioty prowadzące działalność leczniczą.

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy prowadzony przez naszą gminę jest dostępny dla klientów w godzinach od 8⁰⁰ do 18⁰⁰, a warunki lokalowe gwarantują osobom zgłaszającym się dyskrecję i komfort psychiczny.

Podstawowe zadania Punktu Konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Konsultanci mają za zadanie rozpoznanie problemów, jakie mogą występować w rodzinie, np. uzależnienie, przemoc, zaniechanie dzieci, problem pijących nastolatków, ubóstwo. W związku z tym osoby dyżurujące w punkcie konsultacyjnym są interdyscyplinarnie przeszkolone w zakresie różnych zjawisk, które występują w rodzinie z problemem alkoholowym oraz możliwych do zaproponowania rozwiązań.

Posiadają umiejętności w zakresie:

1. udzielania pomocy psychologicznej:
  - nawiązanie kontaktu,
  - przeprowadzenie interwencji kryzysowej,
2. udzielenie wsparcia, motywowanie, poradnictwo w zakresie:
  - picia szkodliwego, uzależnienia, współuzależnienia,
  - sytuacji dzieci w rodzinie alkoholowej;
  - zjawiska przemocy w rodzinie, problemów pijących nastolatków.
3. wykorzystanie dialogu motywującego jako metody pracy, której skuteczność dowiedziono naukowo.

W Punkcie Konsultacyjnym psychoterapeutka udzieliła konsultacji psychoterapeutycznych 49 osobom, w tym 12 z problemem alkoholowym, 28 współuzależnionym i doznającym przemocy, 9 osobom z innymi problemami psychologicznymi. Z wyżej wymienionymi osobami odbyło się 200 godzin spotkań.

Pracownicy Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy, na temat różnego rodzaju problemów związanych z uzależnieniem, współuzależnieniem, przemocą domową oraz zadaniami związanymi z profilaktyką, udzielili około 620 porad, konsultacji oraz spotkań edukacyjnych

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raszynie wpłynęły 12 wniosków o wszczęcie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego dla mieszkańców Gminy Raszyn w tym: 3 z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, 7 z rodzin osób nadużywających alkoholu oraz 2 wnioski z Urzędu Gminy Raszyn.

Do Sądu Rejonowego w Pruszkowie skierowano 4 wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił w 2023 r. pomocy materialnej 12 osobom w 11 rodzinach objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny oraz 3 osobom w 3 rodzinach z powodu nadużywania narkotyków

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Raszyn przyjął do grudnia 2023 roku 25 procedur „Niebieska Karta” W przypadku 11 rodzin procedura ta dotyczy przemocy spowodowanej nadużywaniem alkoholu.

Dane dotyczą okresu od stycznia do 1 grudnia 2023 r.

ZADANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ ZASADY JEJ FINANSOWANIA

1. Inicjowanie działań w zakresie określonym w art. 4¹ ust. 1 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Prowadzenie postępowań w sprawach o sądowe zobowiązanie osoby uzależnionej do leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz podejmowanie interwencji w przypadku identyfikacji problemu przemocy w rodzinie.
3. Kierowanie osób objętych procedurą zobowiązania do leczenia, do biegłych sądowych w celu sporządzenia opinii o uzależnieniu.
4. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z Uchwałą Rady Gminy Raszyn, o której mowa w art. 12 ust. 1 i 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie w charakterze oskarżyciela posiłkowego.
6. Przeprowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

7. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę określanego corocznie Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów. Za każdą nieobecność na posiedzeniu komisji wysokość wynagrodzenia miesięcznego zostanie pomniejszona kwotą podstawową podzieloną przez liczbę posiedzeń w danym miesiącu.
8. Sekretarz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszynie otrzymuje miesięczne wynagrodzenie za pracę w Komisji w wysokości 40% minimalnego wynagrodzenia za pracę określanego corocznie Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów.
9. Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn otrzymuje miesięczne wynagrodzenie za pracę w Komisji w wysokości 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę określanego corocznie Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Na terenie Gminy Raszyn, na rzecz zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych działa Raszynskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub ARKA oraz grupa AA Walenty. Głównymi celami działalności Stowarzyszenia ARKA jest kształtowanie i szerzenie w społeczeństwie wzorców trzeźwego stylu życia. Niesienie wszechstronnej pomocy osobom uzależnionym w osiągnięciu abstynencji, pomoc w kształtowaniu postaw abstynenckich, wsparcie w zmianie stereotypów zachowań. Stowarzyszenie liczy około 60 aktywnych członków. Prowadzi zajęcia grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz grupy wsparcia dla współuzależnionych. Spotkania odbywają się trzy razy w tygodniu. Coroczne wyjazdy na zloty i imprezy abstynenckie na terenie całego kraju połączone są zawsze z promocją gminy Raszyn.

ANALIZA SWOT DLA GMINY RASZYN

Przy konstruowaniu dokumentu uwzględniono stan lokalnych zasobów instytucjonalnych i kadrowych, umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.

Analiza SWOT to autodiagnoza obejmującej posiadane przez Gminę słabe i mocne strony, w zakresie realizacji swoich zadań, a także szanse i zagrożenia płynące z otoczenia Gminy, które mogą realizację zaplanowanych działań wspierać lub utrudniać. Przygotowana poniżej analiza SWOT stanowi próbę takiej właśnie autodiagnozy i służyć ma przede wszystkim temu, by planowane przez Gminę działania można było przeprowadzać w oparciu o rzeczywiste zasoby, a ewentualne braki w tychże zasobach można było identyfikować i w miarę możliwości uzupełniać.

S (strengths) – mocne strony:

- wystarczające środki finansowe,
- zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy odpowiedniego dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego,
- dobra dostępność ośrodków terapeutycznych dla osób uzależnionych,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- realizowanie wśród rodziców, nauczycieli działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozwinięta sieć placówek oświatowo-wychowawczych, będących partnerami i realizatorami własnych programów profilaktycznych i zadań z zakresu przeciwdziałania działaniom ryzykownym,
- doświadczona i wykwalifikowana kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych: pedagodzy, psychologowie,
- funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych- Raszyńskiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich Klub ARKA, które prowadzi działania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- bogata oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców gminy, w szczególności opartej na propagowaniu sportu i zdrowego stylu życia.

W (weaknesses) – słabe strony

- niedostateczna wiedza społeczności lokalnej na temat problemów uzależnień lub przemocy,
- odcinanie się społeczności lokalnej od problemów uzależnień lub przemocy w rodzinie,
- niechęć do współpracy z odpowiednimi instytucjami lub służbami,
- nieskuteczność wymiaru sprawiedliwości w zakresie zobowiązania do leczenia uzależnień,
- brak skutecznego egzekwowania prawa wobec osób stosujących przemoc,
- nowe problemy społeczne: cyberprzemoc, uzależnienie od gier komputerowych i portali społecznościowych,
- niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji rodziców w zakresie pełnienia funkcji wychowawczych przede wszystkim w środowiskach rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i ubóstwa,
- wyższy niż w Polsce i województwie wskaźnik liczby mieszkańców na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych,

O (opportunities) – szanse

- zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy,
- dostępność ośrodków leczenia uzależnień
- funkcjonowanie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie
- dobre warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej wspomaganej przez pomoc specjalistów (psycholog, terapeuta),
- stabilne otoczenie prawne – przepisy prawne nakładające i regulujące kwestie związane z tworzeniem polityki przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień są relatywnie trwałe i stabilne co pozwala na skuteczne kształtowanie polityki gminy,
- zwiększające się możliwości kształcenia i podnoszenia kompetencji specjalistów i kadry placówek oświatowych, którzy mogą być wykorzystywani do współpracy profilaktycznej i edukacyjnej,
- ogólnopolski wzrost zainteresowania społeczeństwa zdrowym stylem życia, w tym życia bez korzystania z substancji psychoaktywnych,
- wielość form i metod oddziaływania na dzieci i młodzież, rozwijająca się oferta zajęć i programów skierowana do dzieci i młodzieży.

T (threats) – zagrożenia

- obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej,
- relatywnie niska cena narkotyków i NSP, mogąca powodować powstawanie warunków sprzyjających powstawaniu problemu nadużywania i używania różnych substancji psychoaktywnych,
- obecność w świadomości społecznej stereotypów na temat narkotyków (marihuana nie uzależnia),
- propagowanie liberalizacji przepisów dotyczących dostępu do marihuany,
- przyzwolenie na jazdę pod wpływem narkotyków,
- brak szybkiego dostępu do leczenia w wyspecjalizowanych placówkach leczenia odwykowego,
- wzrost dostępności alkoholu w małych opakowaniach tzw. małpek
- wzrost zachowań agresywnych i innych zachowań niepożądanych młodzieży,

- niewydolny system prawny w zakresie zobowiązań do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione,
- obojętność na występujące zjawiska patologiczne takie jak: przemoc domowa, krzywdzenie dzieci, zakłócanie porządku publicznego.

REKOMENDACJE

1. Sporządzenie diagnozy lokalnych problemów społecznych w tym diagnozy problemów uzależnień od środków psychoaktywnych, tj. alkohol, narkotyki, nikotyna, dopalacze.
2. Poszerzenie oferty pomocy w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy.
3. Określenie możliwych działań profilaktycznych, które mogłyby być skierowane do rodzin zagrożonych marginalizacją i uzależnieniami, rodzin w kryzysie, rodzin nieudolnych wychowawczo.
4. Promowanie programów i działań skierowanych wielopłaszczyznowo: na dzieci rodziców oraz nauczycieli.
5. Przeznaczenie środków na warsztaty, superwizje i szkolenia dla placówek i osób zajmujących się pracą z dziećmi i rodzinami szczególnie na polu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy, również rówieśniczej.
6. Zmiana sposobu myślenia o kosztach- przeliczanie zainwestowanych środków nie tylko na zysk i oszczędności lecz również na zyski i oszczędności niepoliczalne np. spokój w rodzinach.
7. Promowanie interdyscyplinarnej współpracy między placówkami i organizacjami w zakresie zintegrowanej profilaktyki uzależnień

REALIZATORZY I WSPÓLREALIZATORZY PROGRAMU

1. Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki Uzależnień,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie,
5. Sąd Rejonowy w Pruszkowie,
6. Komisariat Policji w Raszynie,
7. Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub ARKA,
8. Szkoła Podstawowa w Raszynie,

9. Zespół Szkolno - Przedszkolny w Ładach,
10. Szkoła Podstawowa w Sękocinie,
11. Przedszkole „Pod Topolą”,
12. Przedszkole „ W Stumilowym Lesie”,
13. Przedszkole „Wyspa Skarbów”,
14. Przedszkole w Sękocinie,
15. Przedszkole w Falentach,
16. Ognisko Wychowawcze w Jaworowej,
17. Świetlica Środowiskowa „Świetlik” w Rybiu,,
18. Centrum Kultury Raszyn
19. Centrum Sportu Raszyn,
20. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Pruszkowie,
21. Przychodnia Leczenia Uzależnień w Pruszkowie,
22. Kuratorska Służba Sądowa przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie,
23. Redakcja Kuriera Raszyńskiego.

CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

Ograniczenie skali zjawiska problemów uzależnień, nadużywania alkoholu, przemocy domowej oraz zapobieganie powstawaniu nowych zagrożeń w Gminie Raszyn.

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych.

Zadania:

1.1. Wspieranie rozwoju działań promujących zdrowy tryb życia oraz programów profilaktycznych kierowanych do mieszkańców, w szczególności do dzieci i młodzieży:

- dostarczanie wiedzy na temat zagrożeń spowodowanych wchodzeniem w sytuacje ryzykowne poprzez realizację programów informacyjno –edukacyjnych oraz zajęcia profilaktyczne dotyczące utrwalania umiejętności psychologicznych, podejmowania racjonalnych decyzji w sytuacji kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, radzenia sobie z presją grupy, rozwój umiejętności społecznych i innych,

- dofinansowanie środowiskowych oraz szkolnych projektów profilaktycznych w szczególności upowszechniania i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych.
- dofinansowanie wyjazdów zimowych, wakacyjnych, półkolonii, zimowisk i innych w tym wyjazdów z programem profilaktycznym do kontynuacji całorocznej pracy z dziećmi i młodzieżą,
- dofinansowanie działalności placówek oświatowych, wychowawczych, świetlic środowiskowych, i innych,
- dofinansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo--wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- dotarcie do dzieci i młodzieży z informacją na temat szkodliwości picia alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez realizację działań profilaktycznych,
- organizowanie zajęć, festynów, imprez i konkursów promujących rozwój osobisty i zdrowy tryb życia,
- inne działania uzasadnione potrzebami / aktualną sytuacją.

1.2. Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców, opiekunów, nauczycieli i pedagogów:

- upowszechnienie i wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw prozdrowotnych dzieci i młodzieży w szczególności programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów szczególnie w zakresie profilaktyki i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży,
- podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych.

1.3. Profilaktyka uniwersalna podnosząca wiedzę o szkodliwości używania środków psychoaktywnych oraz możliwościach uzyskania wsparcia,

- prowadzenie kampanii i akcji profilaktycznych,
- podnoszenie wiedzy mieszkańców na temat zagrożeń związanych z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych w tym zakup i kolportaż materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz książek,

1.4. Wspieranie rozwoju alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w szczególności:

- dofinansowanie działalności placówek oświatowych, wychowawczych i środowiskowych propagujących alternatywne spędzanie wolnego czasu,
- oferty zajęć alternatywnych wspomagających działania aktywizujące lokalną społeczność (np. wycieczki, festyny gminne, środowiskowe i inne),
- wspieranie wolontariatu.

1.5. Organizacja i prowadzenie zajęć ogólnorozwojowych, stanowiących czynnik chroniący w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży oraz promujących zdrowy tryb życia, w tym:

- organizacja i prowadzenie zajęć ruchowych i muzycznych w publicznych placówkach przedszkolnych,
- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, integracji sensorycznej, biofeedback i innych dla dzieci z rodzin z różnego rodzaju problemami wychowawczymi i edukacyjnymi,
- organizacja i prowadzenie zajęć sportowych w publicznych placówkach przedszkolnych, placówkach oświatowych, wychowawczych i świetlicy środowiskowej,
- wspieranie realizatorów programów i przedsięwzięć profilaktycznych w szczególności opracowanych i realizowanych przez młodzież,
- doposażenie placówek oświatowych, wychowawczych i środowiskowych w celu wzbogacenia oferty zajęć ogólnorozwojowych,
- wspieranie wolontariatu.

Odbiorcy – mieszkańcy Gminy Raszyn.

Wskaźniki – liczba realizowanych programów, liczba uczestników programów, liczba szkoleń, liczba placówek realizujących programy, liczba odbiorców działań alternatywnych, liczba placówek realizujących działania alternatywne i ogólnorozwojowe.

2. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania:

2.1. Prowadzenie działań ograniczającym zjawisko przemocy,

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy,
- wdrażanie zintegrowanego modelu pomocy osobom doznającym przemocy,

2.2. Kontrola administracyjna i społeczna sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie zasad warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

- badanie dostępności alkoholu dla młodzieży,
- szkolenia sprzedawców,

- przygotowanie i kolportaż materiałów edukacyjno – informacyjnych,

Odbiorcy- mieszkańcy a w szczególności osoby doznające przemocy, osoby stosujące przemoc, przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, sprzedawcy.

Wskaźniki- liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba odbiorców szkoleń, liczba Niebieskich Kart, liczba kontrolowanych punktów sprzedaży alkoholu.

3. Ograniczenie rozmiarów szkód społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych będących konsekwencją nadużywania środków psychoaktywnych.

Zadania:

3.1. Zwiększenie dostępności pomocy profilaktycznej, terapeutycznej i prawnej dla osób uzależnionych, współuzależnionych i zagrożonych przemocą w rodzinie,

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy dla osób uzależnionych, współuzależnionych, zagrożonych przemocą w rodzinie i innych, w tym wsparcie psychologiczne i motywowanie do podjęcia terapii dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych,
- finansowanie ponadpodstawowych zajęć terapeutycznych prowadzonych przez placówki leczenia uzależnień,
- wspieranie udzielania porad prawnych między innymi w zakresie prawa rodzinnego i przeciwdziałania przemocy domowej (konsultacje prawne organizowane przez powiat pruszkowski w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy),
- wspieranie pomocą psychologiczną i programem profilaktyki alkoholowej osób po pobycie w ośrodku leczenia uzależnienia,
- dofinansowanie funkcjonowania Izby Wyrzeźwień,

3.2. Poprawa funkcjonowania rodzin w których występują problemy uzależnień:

- prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z różnego rodzaju problemami wychowawczymi,
- konsultacje rodzinne,
- realizacja oraz wspieranie kampanii i programów promujących wychowanie dzieci bez przemocy,
- współpraca z powiatem Pruszkowskim w realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego w celu reaktywacji zawodowej osób uzależnionych i nadużywających alkoholu, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,

3.3. Pokrywanie kosztów opłat sądowych oraz opinii biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia przy współpracy z GKRPA.

Odbiorcy- mieszkańcy gminy Raszyn.

Wskaźniki- ilość udzielonych konsultacji, ilość konsultacji dla uzależnionych, ilość konsultacji dla współuzależnionych, ilość konsultacji dla DDA, ilość osób uzależnionych objętych konsultacjami, ilość osób współuzależnionych, DDA, doznających przemocy, którym udzielono porad, ilość udzielonych porad prawnych.

4. Wspieranie działań zapewniających zmianę modelu picia oraz utrzymywanie abstynencji osób nadużywających alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

Zadania:

4.1. Wspieranie działalności placówek służby zdrowia oraz organizacji pozarządowych (fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji) w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych.

- dofinansowanie działalności środowisk i organizacji abstynenckich prowadzących działania korespondujące z ofertą terapeutyczną placówek leczenia uzależnień,
- dofinansowanie ponadpodstawowej oferty terapeutycznej w placówkach leczenia uzależnień,

Odbiorcy – osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym, osoby współpracujące z organizacjami abstynenckimi.

Wskaźniki- ilość osób i rodzin zaangażowanych w działania, wysokość środków przeznaczonych na działania.

5. Podnoszenie jakości usług i rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej w obszarze pomocy osobom doświadczającym przemocy, osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Zadania:

5.1 Wzmacnianie zasobów i kompetencji zawodowych realizatorów Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn.

- organizowanie i finansowanie szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie, konsekwencji doznawania przemocy w rodzinie, funkcjonowania osób doznających przemocy i stosujących przemoc,
- organizowanie i finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin z problemem uzależnień, w których dochodzi do przemocy, w

szczegółności motywowania klientów do zmiany mającej na celu poprawę sytuacji w rodzinie i zatrzymanie przemocy,

- organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieska Karta”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

5.2. Zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem uzależnienia oraz przemocy dostępu do stałej superwizji.

5.3. Prowadzenie strony internetowej www.pomagamy.raszyn.pl oraz współpraca z prasą lokalną.

Odbiorcy- realizatorzy Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024.

Wskaźniki- ilość szkoleń, ilość osób przeszkolonych.

6. Diagnozowanie i ewaluacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Zadania:

- 6.1. Gromadzenie danych od realizatorów Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn za rok 2024 dotyczące wskaźników w celu opracowania rocznych sprawozdań.
- 6.2. Przeprowadzenie diagnozy lokalnych problemów oraz zasobów w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych w tym diagnozy problemów uzależnień od środków psychoaktywnych.

Odbiorcy- realizatorzy Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024.

FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki na realizację „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Gminy Raszyn na rok 2024 pochodzą z:

- opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- z darowizn i zapisów.

2. Środki pochodzące z opłat są wydzielone w budżecie Gminy Raszyn w rozdziale 85154 oraz 85153 i nie mogą być przeznaczone na inne cele.
3. Środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w bieżącym roku budżetowym, są zamieszczane w wykazie wydatków, nie wygasają z upływem tego roku i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024.
4. Działania objęte Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2024, prowadzone będą z uwzględnieniem ustawy o zdrowiu publicznym, ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawy -Prawo zamówień publicznych.

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Obszar przeciwdziałania alkoholizmowi regulowany jest przez ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi a obszar przeciwdziałania narkomanii ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Ponadto w świetle ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym zarówno zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, jak i zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii, realizowane są w oparciu o cele Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Ustawy precyzują działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom, które należą do zadań własnych gminy i muszą być realizowane z uwzględnieniem potrzeb lokalnych.

KOORDYNATOR

Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki Uzależnień

NADZÓR

Nadzór nad realizacją Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn na rok 2024 r. sprawuje Wójt Gminy Raszyn.